

ב' שבט תש"י, 20.1.50

הזמנתי בנדור, עובד במשרד החינוך שעבד בצבא. הוא מוצע לעמוד בראש החינוך בצבא. שאלתי מה הוא מוכן לעשות בצבא - הוא מבחין בין עבודת השכלה (למוד) ובין פעולה מרחיבה. הוא מוכן לקחת על עצמו רק הדבר הראשון. אמרתי לו השקפתי אני על החפקיד החינוכי בצבא - הכולל גם השכלה ראשונית, גם חינוך אנושי (בעיקר לעולים וילדי עני בארץ), וגם חינוך מסלכתי כללי וגם חינוך חלוצי. שאלתי אם יקח על עצמו פעולה, ענה בשלילה. לכך דרוש כוח יוהר גדול. עבודת השכלה הוצעה לו ע"י צדוק.

- מלמין: שאלתי למה מכניסים מספר גדול של ערבים: במסך 3 חדשים הורשו 869 נפש לשוב ארצה. נשים וילדים עד גיל 14 ובנוה בלתי נשואה.
מי הכניס ^{הנורא} ~~הנורא~~? הוא עבד אהנו משנת 1945. ארגוני צבא. סידר בידיעתנו (ע"י שוין, צדוק ומלמין). הוא עזר לאנשינו. אין הוא מכור ואינו פועל בעד צבא כסף. אלא יש לשכנע אותו. הוא מאמין שצורת החיים שנוצרים ויהודים ההיה לברכה כל ארצות ערב. בא לחדשים. אם תהיה לו עבודה פוריה ויוכל להקים מפלגה פרוגרסיבית) - ישאר. אם לא - יסע לארץ אחרת. (שורה שלמה לא ברורה)
מדוע לא מפלגת פועלים? הפועל הערבי לדעת מלמין מתבייש בפועלותו האינסלגנציה לא רוצה להתחבר אליהם. משום כך מצליחים הקומוניסטים שאינסלגנטיים רבים שנחנו יד לקומוניסטים אין לבם שלם עם הקומוניסטים, אבל אין להם מקום. כוח הקומוניסטים בנצרה ירד עד לחצי. בירת פועלי א"י לא מצליחה מטעם זה. יש ליצור מפלגה פרוגרסיבית, מרכז לאינסלגנציה. הוורי אולי יוכל לעשות זאת. דרושה עזרה, נחוץ איש יודע ערבית. דור הכהן? לא, אינו אידיאולוג, אא אבא חושי? זיאמה סבור שהוא יקום דבר של א.ח. מ. אסף? יתכן, נחוץ לו מזכיר מעשי, יש לו חיסכון אחד: הרגשת אשמה כלפי ערבים ואינו יודע המציאות.

ביקשתי פלמון להכין חמצית פרוגרמה: חינוכית, כלכלית, פוליטית וישובית

ולכנס מסיבה מצומצמת (משה, אסף, הוא, ראובן, זיאמה, פנחס וערביסטים אחדים)
לדון עליה.

- נחמיה נפגש עם מורגנטוי. ושמע מפיו על סענותיו והרגשותיו. המצב רע
פי כמה ממה שחשב גם במובן כלכלי-כספי וגם מובן פוליטי. בויין שכנע אציסון
שיש לזיין מצרים שהגן על הסואץ. משה הרגיש אציסון. זה החאונן שהוא דבר אליו
כמורה לתלמיד. לדעת מורגנטוי יש צורך שאפגש עם טרומן ואסביר לו כל העניינים -
הפוליטיים וגם הכלכליים.

- בארבע אה"צ בא אצלי מורגנטוי. בררנו המצב הכלכלי והפוליטי. הוא מדוכא.
בכלל ובפרט. ממנו דורשים רק כסף אבל לא מחיעצים. מה הוא מציע לעשות? יחשוב
ויתן לי מחר בבוקר תשובה. השיחה נסכה על המצב המדיני. אציסון רוגז כי בשיחה
אחרונה דיבר אתו משה כדבר מורה לתלמיד. ויצמן לא טרח אף פעם להסביר הדברים
לנשיא. מורגנטוי מלא חששות. דווקא יש הכטטריה אנטי קומוניסטית. כל דבר נבחן
רק מבחינה בעד או נגד רוסיה. מחכוננים אין זה מן הנמנע ~~אציסון~~ שיגיעו לידי
מסקנה שלמען הצרכים האיסטריטיגיים הגדולים להסתלק מישראל - אם ימחה מעל פני
האדמה ימחה. יש להסביר בהקדם העניינים לנשיא. לדעתו אני האיש היחיד שמסוגל
לעשות זאת. נחוץ שגרין מ- April ומוריי (לשניהם השפעה גדולה על הנשיא):
יפנו לטרומן ויציעו להזמין אותי אליו לשיחה. שניהם מעריצים מפעלנו ויעשו הכל,
אולם עלי להיות מוכן להצטרף למערב.

אמרתי לו שהדבר אינו כל כך פשוט. אנחנו כמובן אין לנו לחכות מרוסיה,
והדרך הקומוניסטית היא בניגוד מוחלט לכל מעשינו. אולם יש שלושה שיקולים שאסור
להחלם מהם: לא ברורות הכניות אמריקא במקרה של מלחמה במזרח התיכון
משני כוונים מוכשרים להלחם תרכיה וישראל. לא מצרים, לא סוריה, לא עיראק אין להן
כל ערך צבאי. ולא פרס - אמרתי שאיני יודע. בימי קדם היו לוחמים (א) 452, החדש
לא ברור).

האם תלחם אמריקא על המזרח הקרוב - או תפקיר אותו לנפשו? מורגנטוי סבור שהמזרח הקרוב חשוב לאמריקא. אמרתי שוודאי חשוב, אבל איני יודע מה הן חכמיות המטה. אם כדאי יהיה לו להחזיק מה כוח גדול, כי אמריקא תנהל מלחמה עולמית. בכל אופן לא תשלח הנה אמריקא כוח גדול אך ורק להגן עלינו. לא תרכיב ולא אנו נוכל לעמוד לבדנו בפני הצבא הרוסי אם הם יגיעו הנה. (2) איני יודע אם תפרוץ מלחמה ומתי. בינתיים חשוב לנו מה יקרה בשנים הקרובות. כל מבטחנו הוא בעליה. רומניה סגורה, אבל לא נוכל לוותר בנקל על טאות אלף היהודים. יש עוד עליה ספולין, ציחיה, בולגריה. אם יש איזה סיכוי שהוא להביא יהודים מהמזרח וביחוד מרומניה - אסור לנו להפקיר אותם (נחתי לו חיזור ספורס בסצב יהודי רומניה). (ג) אנגליה. בשעה שלגבי אמריקא העיקר זה רוסיה, לגבי אנגליה יש שיקולים אחרים: ערבים, סודן, סואץ, התחרות עם צרפת, התחרות עם אמריקא גומה במזרח הקרוב. ואם גם אמריקא תהיה פרו-ישראל, איני יודע אם אנגליה - מחוץ חשבונותיה היא לא תנהל מדיניות עוינת כמו שהיא מנהלת, ולא הזיין הערבים, ולא תיתן להם להשאליס אחנו. ולכן אין הדבר כל כך פשוט. הוא אמר שעכשיו אנגליה לא מופלארית ^{באמריקא} ~~מופלארית~~, מפני שהכירה בסין. עניתי שאמריקא מוכרחה להשען על אנגליה, ומופלאריות זהו דבר חולף.

21.1.50, ג' שבט

בבוקר ההיעצות בביתי של קטלן עם זיאטה, ענחט, משה, זלמן, יוסף על הקואליציה עם מפ"מ והצח"כ. לא חכמנו הרבה סבירור נוסף זה. לדעת זלמן יבקשו מלבד "הכנית מוסכמת" גם סגנות במשרד הבטחון ובמשרד חוץ.